

Avdelningen för verksamhetsstöd
Åsa Trankvill
asa.trankvill@socialstyrelsen.se

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L42@regeringskansliet.se

Ju2018/05292/L4

Socialstyrelsens yttrande över Kompletteringar till den nya säkerhetsskyddslagen

Sammanfattning

Socialstyrelsen instämmer med intentionen i de föreslagna kompletteringarna i betänkandet SOU 2018:82, men anser att vissa uppstramningar behöver göras i skrivningarna i 2 kap. 6§, 2a kap. 2§ samt 4b kap. 2§. Detta dels för att säkerställa skyddet av säkerhetsklassificerad eller säkerhetskänslig information och dels för att säkerställa enhetlighet i uttag av sanktionsavgifter. Detta med tanke på att antalet tillsynsmyndigheter föreslås öka och innefatta myndigheter som inte tidigare arbetat med tillsyn avseende säkerhetsskydd.

Socialstyrelsen har Säkerhetspolisen som tillsynsmyndighet och har etablerat ett gott samarbete i arbetet med säkerhetsskyddsfrågor tillsammans med dem. Eftersom Socialstyrelsens verksamhet inte naturligt relaterar till någon av de sektorsmyndigheter som föreslås få tillsynsansvar, föreslår man i betänkandet att Länsstyrelsen i Stockholms län ska bli ny tillsynsmyndighet för Socialstyrelsen. Socialstyrelsen kommer även fortsättningsvis att behöva samarbeta med Säkerhetspolisen och ser fördelar med att ha kvar Säkerhetspolisen som tillsynsmyndighet. Socialstyrelsens skyddsvärda verksamhet är inte regionalt begränsad och den är inte heller begränsad till insatser inom rikets gränser. Säkerhetspolisen har dessutom god kännedom om myndighetens säkerhetsskyddsarbete, vilket kan effektivisera tillsynen. Det finns även ett nära samarbete med Försvarsmakten inom den skyddsvärda verksamheten.

Synpunkter på 2 kap. 6 §

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket i utredningens förslag till ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585) omfattar inte det föreslagna kravet på säkerhetsskyddsavtal samverkan och samarbeten mellan statliga myndigheter som inte gäller anskaffning av vara, tjänst eller byggnadsentreprenad. Utredning anger en rad skäl för sitt förslag. Förslaget skulle medföra att en statlig myndighet vid samverkan eller samarbete, som faller utanför kravet på säkerhetsskyddsavtal, inte har ett direkt incitament att identifiera om det finns säkerhetsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig information i övrigt som kommer att överföras till den andra myndigheten. Risken för förbiseende i detta avseende ökar därmed markant. Den

myndighet som tar emot uppgifterna får i sådant fall inte heller med automatik information om att dessa kan vara säkerhetsklassificerade eller säkerhetskänsliga. I sammanhanget bör noteras att den mottagande myndigheten, med en annan verksamhet, inte givet inser de mottagna uppgifternas natur som gällande Sveriges säkerhet eller grundade på internationellt åtagande om säkerhetssekretess. Det är inte heller ovanligt att statliga överenskommelser som egentligen innefattar anskaffning av tjänst skrivs som gällande samverkan mellan myndigheter, varvid de skulle falla utanför den nya regleringen. Socialstyrelsen ifrågasätter således det föreslagna undantaget för statliga myndigheter. I praktiken rör det sig om ett litet antal statliga överenskommelser, sett i förhållande till totalen, där det kan bli fråga om att skriva säkerhetsskyddsavtal. Betydelsen av ett undantag är därför också mycket begränsad.

Synpunkter på 2a kap. 2 §

Utredningens förslag till 2a kap. 2 § i ovannämnda lag avseende särskild säkerhetsbedömning inrymmer krav på ”lämplighetsprövning”. Socialstyrelsen har ingen invändning mot att det ska göras en prövning av om de identifierade säkerhetsklassificerade uppgifterna eller den säkerhetskänsliga informationen kan överlämnas till avsedd mottagare. Vi anser emellertid att begreppet lämplighetsprövning leder tanken fel. Begreppet indikerar att det finns ett avsevärt mått av utrymme för fri egen bedömning av vad som är möjligt att överlämna, det vill säga ett utrymme utöver lagregleringen. Detta torde vara motsatsen till vad utredningen vill åstadkomma i denna del. Lagtexten borde snarare vara skriven utifrån perspektivet att myndighet som överväger att ingå säkerhetsskyddsavtal ska göra en prövning av ifall överlämnande av uppgifter eller information är möjligt. Om prövning leder till slutsatsen att det finns en beaktansvärd risk för läckage av säkerhetsklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig information får inte uppgifterna lämnas över till tilltänkt mottagare. En sådan slutsats kan inte lagligen uppvägas av en lämplighetsprövning avseende att det kan finns fördelar med ett överlämnande.

Synpunkter på 4b kap. 2 §

Som framgår av 4b kap. 2 § i förslaget till lagändring anser utredningen att tillsynsmyndigheterna ska få behörighet att ta ut sanktionsavgifter av den verksamhetsutövare som inte fullgör sina uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen. Sanktionsavgifterna är, enligt huvudregeln, obligatoriska och kan bestämmas till som högst 10 mnkr per förseelse. Tillsynsmyndigheten föreslås bestämma storleken på sanktionsavgiften i det enskilda ärendet med särskild hänsyn till en rad olika omständigheter, bland annat den skada eller sårbarhet för Sveriges säkerhet som uppstått till följd av överträdelsen. En sanktionsavgift får enligt förslaget efterges av tillsynsmyndigheten om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller skulle vara oskälig med hänsyn till omständigheterna. Mot bakgrund av att det kan bli fråga om avsevärda belopp i avgift och att det utifrån de i förslaget angivna rekvisiten blir fråga om komplicerade bedömningar, anser Socialstyrelsen att det vore ett rättssäkrare alternativ att tillsynsmyndigheten får möjlighet att väcka talan i förvaltningsrätten om uttagande av sanktionsavgift. På så sätt skulle också en större grad av likformighet i besluten om sanktionsavgifter uppnås.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Tomas Hedlund. I den slutliga handläggningen har enhetscheferna Maria Ek och Ronny Thealus, bitr. chefsjurist Lars Hobert samt krisberedskapschef Johanna Sandwall deltagit. Föredragande har varit Åsa Trankvill.

SOCIALSTYRELSEN

Tomas Hedlund

Åsa Trankvill